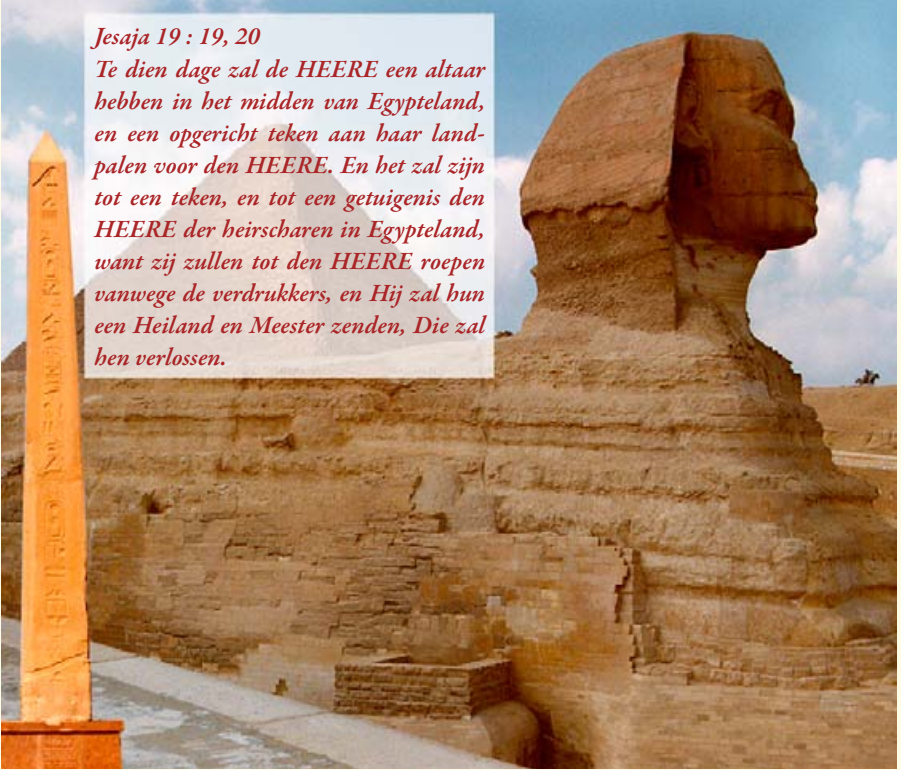

Een Bijbelse kijk op Egypte en haar monumenten

Jesaja 19 : 19, 20

Te dien dage zal de HEERE een altaar hebben in het midden van Egypteland, en een opgericht teken aan haar landpalen voor den HEERE. En het zal zijn tot een teken, en tot een getuigenis den HEERE der heirscharen in Egypteland, want zij zullen tot den HEERE roepen vanwege de verdrukkers, en Hij zal hun een Heiland en Meester zenden, Die zal hen verlossen.

Een impressie van de NBC-reis naar Egypte

De NBC-groep voor het Egyptisch museum in Caïro

Egypte

Egypte spreekt tot de verbeelding van de mens, zo bleek de afgelopen maanden. Voor hen die NBC-Bijbelstudies volgen, is dat inmiddels nog meer het geval. De Contactdag op 15 januari jl. in 't Harde met als onderwerp "Geroepen uit Egypte", leverde daaraan een positieve bijdrage. Voor de deelnemers aan de reis naar Egypte (23 februari t/m 2 maart 1997) is het land, waarvan de naam 378 maal in de Bijbel voorkomt, inmiddels voorzien van echte plaatjes. In het hoofd, op foto's en dia's, zijn de talrijke indrukken vastgelegd die uiteindelijk onze gerichtheid op de Here Jezus Christus, nog groter maakt.

Aandacht

Naast de monumenten uit het oude Egypte doet het huidige land enorm haar best om de aandacht van de bezoeker vast te houden. Het deelnemen aan het chaotische verkeer in Caïro, per bus, taxi of te voet, is al een belevenis op zich. Het leven van de Egyptenaar speelt zich voornamelijk af op straat en er is dus veel te zien. Helaas betekent dit ook dat we geconfronteerd worden met de "plaatselijke" vuilnisbelt die ongeveer het totale woongebied van de Egyptenaren beslaat. Het draagt ertoe bij dat Egypte zo anders is

dan wij in ons, in vergelijking, steriele Holland gewend zijn, dat de aandacht meer dan vast gehouden wordt. De op zich niet onvriendelijke Egyptenaar, vraagt eveneens veel aandacht. Het lijkt wel of hij elke toerist beschouwt als een wandelende hoeveelheid dollarbiljetten. Een voor hem schijnbaar onuitstaanbare situatie waaraan hij graag een einde wil maken. Het resultaat is dat je aan het eind van de reis een flinke dosis kennis rijker bent over hoe het geld het beste van de een naar de ander kan verhuizen. De onderdelen toneelspelen, goochelen, verbaal en non-verbaal communiceren, stevig onderhandelen en negeren komen uitgebreid aan de orde tijdens deze Egyptische LOI-cursus. Het "cursusgeld" wordt overigens tijdens de reis "automatisch" betaald. Voor de NBC-reiziger is inmiddels ook het begrip "Egyptische gastvrijheid" duidelijk geworden. Ook die is weer net even anders dan wij gewend zijn.

Devolutie

Tot zover aandacht voor de huidige Egyptenaren die overigens niet afstammen van de bevolking uit de tijd van het oude Egypte waarvoor wij belangstelling hebben. De huidige bewoners zijn moslims en afstammelingen van Ismaël. Die verschenen een stuk later op het toneel dan de bewoners uit het Egypte van de Farao's. Toen Abraham naar Egypte trok was er daar al sprake van een rijke beschaving. De prachtige en zeer gedetailleerde beelden uit de oude tijd tonen ons dan ook andere gezichtsvormen dan we bij de huidige Egyptenaren kunnen zien. Vooral in het indrukwekkende Egyptisch

museum in Caïro staan diverse prachtige oude "portretten". Sommige beelden kijken je bijna echt aan. De subliem gemaakte kristallen ogen, met een bijna niet van echt te onderscheiden pupil erin, tonen ons de perfectie die de makers uit lang vervlogen tijden bereikten. Het viel op dat de oudste beelden, het mooiste zijn. Dit gaat ook op voor tekeningen, bouwwerken en prachtige grafmonumenten. Het oudste is het mooiste, alles wat later komt, wordt steeds wat minder. Over een lange periode is het goed te zien dat wat de mens maakt, devolueert in plaats van evolueert. De rijke historie van Egypte toont dit wat mij betreft goed aan. In ieder geval wordt duidelijk dat in het oude Egypte, van de tijd tussen Adam en Noach, er een beschaving was die allesbehalve als primitief geportretteerd mag worden. Mij werd in ieder geval duidelijker hetgeen de Bijbel ons in Genesis 6 : 2 en 4 vertelt:

- 2 Dat Gods zonen de dochteren der mensen aanzagen, dat zij schoon waren, en zij namen zich vrouwen uit allen, die zij verkozen hadden.
- 4 In die dagen waren er reuzen op de aarde, en ook daarna, als Gods zonen tot de dochteren der mensen ingegaan waren, en zich [kinderen] gewonnen hadden; deze zijn de geweldigen, die van ouds geweest zijn, mannen van name.

De "zonen van God" die naar de aarde kwamen hebben hier geleefd en kinderen voortgebracht. Als zonen van God waren zij ongetwijfeld tot heel wat in staat. Hun kinderen moeten een deel van de eigenschappen, kenmerken en vaardigheden geërfd hebben. Bij elke volgende generatie werden die specifieke eigenschappen, kenmerken en vaardigheden minder.

De Grote Piramide van Gizeh

Wat mij bijzonder aansprak bij deze reis was dat Ab Klein Haneveld zich stevig heeft beziggehouden met de enorme hoeveelheid geschiedkundig materiaal en de vele interpretaties omtrent de Piramide van Gizeh. Gezeten aan de voet van de piramide hoorden wij zijn bevindingen aan. In zijn vanuit de Bijbel benaderde commentaar sneuvelden ook nu weer een aantal, hoofdzakelijk door Egyptologen bewoonde, heilige huisjes. De positionering in de tijd van de diverse dynastieën klopt bijvoorbeeld niet, zo is gebleken. De datering van de Grote Piramide van Gizeh (Cheops) moet volgens C14-berekeningen van het organische stoffen bevattende mortel, minstens duizend jaar verder weg gelegd worden dan de Egyptologen ons willen doen geloven. Dat de piramide gebouwd zou zijn als grafmonument, zoals men beweert, werd vergeleken met het bouwen van imposante kerken. Hoewel er meestal heel wat graven in te vinden zijn, weet iedereen dat zo'n kolossaal gebouw een heel ander doel dient. Dat laatste geldt zeker ook voor de indrukwekkendste van alle piramides: de Grote Piramide van Gizeh. Wat moet dit bouwwerk in de tijd dat hij nog geheel intact was een fantastisch schouwspel zijn geweest. Glad bekleed met de inmiddels verdwenen dekstenen en geplaatst op een plateau dat daarvoor geheel waterpas gemaakt en geplaveid werd. Zelfs nu vervult het kijken naar de $\pm 2,3$ miljoen (ik heb ze niet nageteld) opgestapelde stenen je met ontzag. Dat wordt alleen nog maar groter als je geconfronteerd wordt met de diverse wetenswaardigheden omtrent de plaats, de afmetingen en het gangenstelsel van de piramide. Dat ik dan ook nog zelf met eigen ogen de kolossaliteit van het inwendige van de piramide heb mogen aanschouwen, is een rijke ervaring. Je wordt ook gewezen op de typologische verwijzing naar de bouw van Christus Gemeente. Zijn

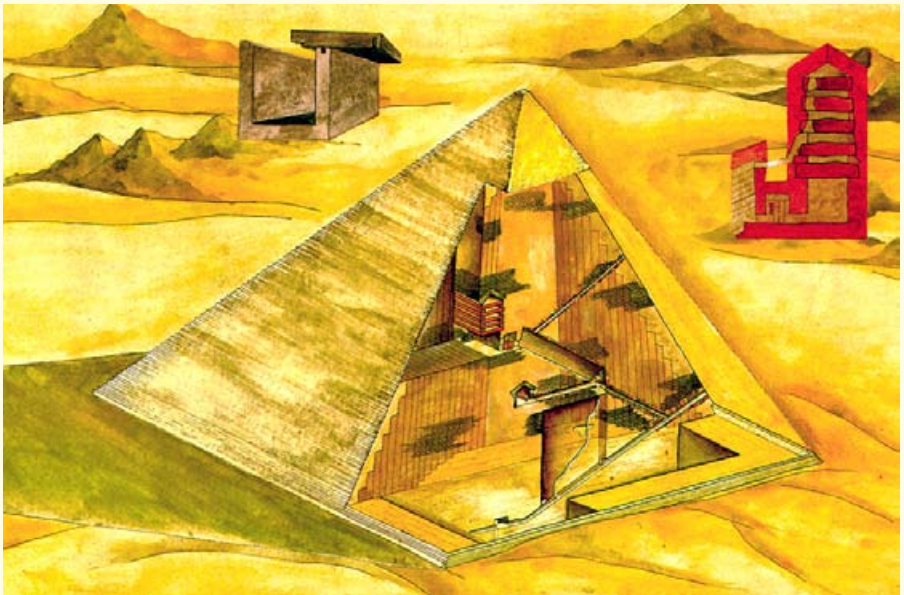

Gemeente is gebouwd op de aarde; uitgebeeld door de vier hoeken van de piramide die op aarde staan. De ene hoek bovenaan geeft het eeuwige aan in Christus als "uiterste Hoeksteen". Samen zijn er vijf hoeken: een beeld van het onzichtbare dat verwacht wordt. Het bouwwerk wordt door Paulus beschreven in Éfeze 2 : 19-21:

- 19 Zo zijt gij dan niet meer vreemdelingen en bijwoners, maar medeburgers der heiligen, en huisgenoten Gods;
- 20 Gebouwd op het fundament der apostelen en profeten, waarvan Jezus Christus is de uiterste Hoeksteen;
- 21 Op Welken het gehele gebouw, bekwamelijk samengevoegd zijnde, opwast tot een heiligen tempel in den Heere;

De neergaande en opgaande gangen in de piramide hebben eveneens een betekenis. Na een moeilijk begaanbaar nauwe gang, komt de opgaande weg. Een prachtige ruime gang die oorspronkelijk afgesloten was door een blok massief graniet. Eenmaal in de koningskamer van de Piramide tussen het massieve graniet sta je bij een lege sarcofaag. Wat mij betreft was hij altijd al leeg, zoals de eerste berichtgevingen ook aangaven. Een leeg graf dus, waar hebben we dat meer gezien! Juist het graf van Jezus was leeg, verwijzend naar de opgestane Jezus Christus. De piramide wijst ook op wat er uiteindelijk uit deze "aardse wereld" geboren moet worden. Een nieuwe wereld, een nieuwe schepping zal er uit ontstaan. De tophoeksteen van dit nieuwe "bouwwerk", uitgebeeld in deze piramide, zal de Here Jezus Christus zijn. Wie dit in gedachte houdt, weet dan dat het

heel normaal is dat er op de nu zichtbare piramide geen top aanwezig is. De top is er nooit geweest. De afwezige top is een uitbeelding van Christus die Zijn plaats nog moet gaan innemen als top van het bouwwerk van de nieuwe wereld. Werkelijk prachtig als je hierbij bepaald wordt en bedenkt dat deze piramide in de toekomst zijn taak als teken voor de mens nog zal voortzetten. De profetie in Jesaja 19 en dan specifiek in vers 19 en 20, krijgt gelijk meer herkenning. Daar staat:

- 19 Te dien dage zal de HEERE een altaar hebben in het midden van Egypteland, en een opgericht teken aan haar landpalen voor den HEERE.
- 20 En het zal zijn tot een teken, en tot een getuigenis den HEERE der heirscharen in Egypteland, want zij zullen tot den HEERE roepen vanwege de verdrukkers, en Hij zal hun een Heiland en Meester zenden, Die zal hen verlossen.

Hoewel men claimt dat Cheops de bouwer is van de Grote Piramide, is het niet duidelijk door wie de piramide, met het gangenstelsel dat in geen enkele andere piramide ook maar bij benadering is aangetroffen, werkelijk werd gebouwd. Wel duidelijk is, dat de kolos er staat voor ons als mensen om ons te bepalen bij Gods plan en bij Jezus Christus. De ruimte in dit artikel is veel te beperkt om de vele wetenswaardigheden omtrent deze piramide te beschrijven. Als het onderwerp u aangrijpt net zoals dat bij mij het geval was en is, dan zal enige verdieping in dit onderwerp beslist een verrijking van uw kennis zijn.

Wetenswaardigheden over de Grote Piramide van Gizeh:

- De meridiaan (denkbeeldige cirkel over het aardoppervlak die door beide polen gaat) van de piramide is de ideale nulmeridiaan op de aarde.
- De basisomtrek bedraagt 36524 eenheden. Hiermee wordt de lengte van ons zonjaar aangeduid (365,24 dagen).
- De langste landparrallel en de langste landmeridiaan van de aarde snijden elkaar op het punt waar de piramide staat
- Het vlak (plateau van Gizeh; $\pm$ 230-250 meter per kant) waarop de piramide staat, is vrijwel geheel waterpas.
- De piramide staat exact op de "driehoek" van de nijldelta. (zie achterpagina)
- De piramide was oorspronkelijk voorzien van een prachtige gladde bekleding van wit gepolijst marmer, die het zonlicht weerkaatsten. Toen deze bekleding eraf gesloopt werd t.g.v. de bouw van moskeeën en paleizen in Caïro, bleek dat onder de bekleding de top niet aanwezig was.
- De dikte van de stenen in 203 steenlagen is ongeveer 60 cm. De onderste 8 en de 35e laag hebben de dubbele dikte.
- De omtrek van de voet is bijna 1 kilometer en de hoogte bijna anderhalf maal die van de Utrechtse dom.

Sphinx

De Sphinx, vlak naast de zojuist beschreven piramide gelegen, is eveneens een beeld dat wijst op Christus. Het brengt ons naar de "eerste tijd" (de tijd van o.a. Atlantis). Naar verluidt staat dit ook geschreven op de rechtopstaande stenen plaat tussen de voorpoten van de Sphinx. Als teken uit de tijd van voor de grote vloed (dus vóór Adam) wijst hij perfect op de komst van Jezus van Nazareth die uit een maagd geboren (hoofd van een vrouw) zou worden tot Koning (het lichaam van een leeuw). Dit correspondeert prima met de verwijzing in de sterren, die ook hetzelfde "levensverhaal" vertellen. De dierenriem begint met de Maagd en eindigt met de Leeuw. Op een oude afbeelding van de dierenriem in Esneh staat de Sphinx dan ook tussen de Maagd en de Leeuw in, om aan te geven van waaruit het verhaal van de dierenriem moet worden gelezen.

De Sphinx staat verder haaks op de ecliptica (de dierenriem) en kijkt elke ochtend recht in de opgaande zon. Ik heb er geen moeite mee te bedenken dat de Sphinx daar staat, net als de piramide, om de mens te bepalen bij Jezus Christus. Voor onze groep iets dat wij graag willen blijven doen. Helaas blijft die belangrijke waarheid omtrent de Christus en het eeuwige leven verborgen voor de vele onderzoekers, Egyptologen en wetenschappers. Zij spreken nog immer over "het raadsel van de Sphinx".

Het kruis

De reeks met opmerkelijke zaken kan nog wel even doorgaan, bemerk ik terwijl ik dit schrijf. Zo bleek nog even in Egypte dat iets van buiten Egypte, een Amerikaans one-dollar-biljet, een prima plaatje bevatte van de werkelijke betekenis van de piramide. De ontwerpers van het oude biljet hadden het goed begrepen, zo lijkt. Een piramide komt ook terug in een ander typisch Egyptisch product: de obelisk. De top van die rechtopstaande steen is namelijk een piramide (piramide is in Egyptisch: Zonneschijn). Het aanschouwen van een enorme obelisk in Caïro, gaat vergezeld van de uitleg dat er ter gelegenheid van de geboorte van Jozefs zonen Efraïm en Manasse twee obelisksen zijn gemaakt. Het is opmerkelijk (of toch niet?) dat de ene nu in Londen staat en de andere in New York. Dit is zeer herkenbaar voor de NBC-studenten die weten dat de nakomelingen van de stam Efraïm in Brittanië en van de stam Manasse in wat nu de USA is, zijn neergestreken. De obelisk bevat een tekening die mijn aandacht trekt. Het blijkt het Hermeskruis te zijn. Dit teken was in het oude Egypte een veelvuldig voortkomende uitbeelding van eeuwig leven. Het is een kruis dat aan de bovenzijde voorzien is van een cirkel. Het vestigt de aandacht op het feit dat al sinds oudsher, van ver vóór de kruising van Jezus van Nazareth, het kruis uiteindelijk een teken is van dood en opstanding. En ontdaan van alle onzin die er in de loop van de tijd is bijgefantaseerd, is dat nog steeds zo.

Gosen

De bezoeken aan de opgravingen in Heliopolis, Tanis en Pythom brachten de gedachten bij de Israëlieten uit Bijbelse tijden. Zij woonden hier en werkten vooral hard aan de voorraadsteden van de Farao. De overblijfselen van de bouwwerken van tiggelstenen uit modder en stro zijn door opgravingen blootgelegd. Het aanschouwen van de resten van de "tijd van verdrukking" waaruit God zijn volk verlostte, bepalen mij bij de uittocht uit Egypte. Zowel toen letterlijk als nu overdrachtelijk, roept God gelovigen uit Egypte.

We werden gewezen op het feit dat God zijn volk vroeger niet hielp bij de zware werkzaamheden, maar dat hij ze verlostte door ze uit Egypte te leiden. Een prachtig type voor gelovigen in deze tijd.

Voordat wij diezelfde reis gaan maken als de Israëlieten ooit maakten, rijden we door het land Gosen. 'Dit is het echte Egypte,' vertelt NBC-reisleider Han Klein Haneveld over het deel van Egypte dat wij kennen als Gosen. Inderdaad is het niet die grote zandbak maar het bij vlagen prachtige, groene en zeer vruchtbare land dat kenmerkend is voor Egypte. Wat moet dat in de tijd dat de Nijl jaarlijks zijn onbevuilde slip op deze gebieden afleverde een prachtig gebied zijn geweest. Helaas doen de Egyptenaren zelfs hier hun best om er een puinhoop van te maken. Heel jammer van dit stukje aarde dat al het goede in zich heeft.

Sinai

Gosen grenst aan de Schelfzee. Dit is de Bijbelse naam voor de wateren in het gebied van Suezkanaal tot en met de Rode Zee. In navolging van de Israëlieten uit de tijd van Mozes, verplaatsen wij ons van de ene kant van het water naar de andere kant om onze tocht te vervolgen naar de berg waar Mozes de Wet ontving. Daarmee houdt overigens wel elk vergelijk op. De kinderen Israëls trokken, met de adem van de woedende Farao in de nek, over de door God verschafte weg door het water. Wij moeten het doen met een asfaltweg in een tunnel onder het Suezkanaal. De weg wordt vervolgd langs een oase met de giftige bronnen van Mara en langs de hete bronnen direct aan de Rode Zee. De weg door de werkelijk prachtige Sinai (ik had niet kunnen bedenken dat dit ruwe gebied zo mooi was), brengt ons nu wel een stuk sneller naar de gedenkwaardige plek in dit landschap. Dé berg met een voor ons bekende historie, ligt op ons te wachten. Het moet de plaats geweest zijn waar God, door de geschiedenis heen, met Mozes, Elia, Paulus en Jezus (?) gesproken heeft en waar hij hun de toekomstige dingen heeft geopenbaard. De berg die wij in de nachtelijke uren gaan bestijgen is ± 2300 meter hoog. Over een afstand van 3,5 kilometer moeten we een hoogteverschil overbruggen van ± 700 meter. De planning is dat we daar zo'n 2,5 tot 3 uur over gaan doen. De genoemde cijfers zeggen zo achter de tekstverwerker of lezend vanuit de luie stoel, niet zo veel. De herinneringen aan de inspanningen en dan vooral het laatste steile stuk met z'n 700 traptreden, doen dat echter wel. Het was zwaar en met respect heb ik gekeken naar heel wat ouderen en minder goed ter been zijnde volhouders die de tocht volbrachten. Voor mannen als Mozes, Elia, Jezus en Paulus moet het een nog zwaarder karwei

geweest zijn, bedenk ik mij. De toch enigszins gebaande wegen waren toen niet aanwezig en evenmin wachtte voor hen de Bedoeïenthee bovenop de berg. Gelukkig waren zij in de nabijheid van de HEERE God die ongetwijfeld voor hen zal hebben gezorgd. De inspanningen werden vervolgens beloond met de mooiste zonsopkomst die ik in mijn leven heb gezien. Bijna elke dag komen er dan ook honderden mensen de berg op om deze opstanding van de levensbron te aanschouwen. Prachtig is te zien dat de zon in de verte uit een soort "kommetje" in een snel tempo uit zijn "vesting" komt. In een paar minuten tijd is het gebeurd, maar de aanblik was absoluut de moeite waard.

De weg naar beneden (zonder stenen tafelen) gaat gelukkig wat eenvoudiger. Maar eenmaal aangekomen in het St. Catharina-klooster (gesticht door de toch echt Britse Helena, moeder van Constatijn de Grote) is de "pijp toch behoorlijk leeg". Het klooster dat nu bewoond wordt door Koptische monniken is, naar men beweerd, gebouwd rondom de nog steeds aanwezig zijnde brandende doornbos en de waterbron waar Mozes zijn latere vrouw Zippora ontmoette. Helaas bleek in het klooster meer de aandacht gericht te zijn op "heiligen" en op Jezus aan het kruis dan op de opgestane Christus, Die als de Eersteling van de nieuwe schepping thans leeft en Zijn Koninkrijk zal gaan vestigen. In het klooster werden wij nog attent gemaakt op een "verborgenschap". De plaatselijke bibliotheek, de op een na grootste op dit gebied, is en blijft gesloten voor de ogen van in de historie geïnteresseerde onderzoekers. Deze voorlaatste dag van onze reis, wordt vervolgd met een slaperige busreis naar een plaats met heel

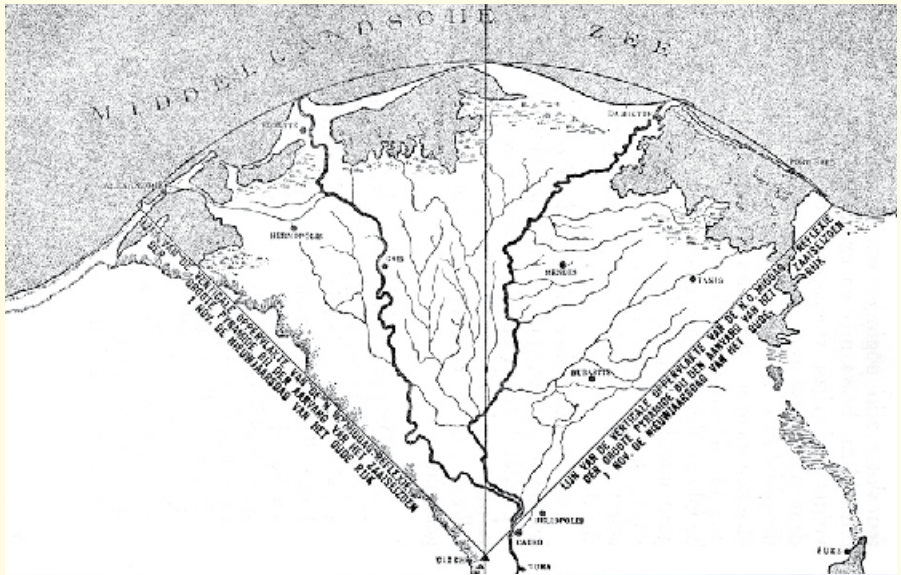
weinig historie. Het is de in snel tempo verrijzende badplaats Sharm el Sheik aan de zuidpunt van de Sinaï. Een prachtig hotel, zwemmen in de Rode Zee en een mooie avond onder de sterrenhemel, besluiten een enerverende dag. Een gedenkwaardige reis met oog op historie en toekomst, maar vooral gericht op onze Here Jezus Christus, zit er bijna op.

iets extra's

De Bijbelstudies onder leiding van Ab maakten van deze Egypte-reis iets extra's. Gezeten aan de voet van de Grote Piramide van Gizeh. Met het oog gericht op de Sphinx en zelfs in een schommelende bus, reizend door het gebied dat "de kinderen Israëls" zo lang geleden bewandelden, ontvingen wij de nodige informatie. Dat de NBC-reis iets extra's bracht, komt ook door het bezoeken van de plaatsen die voor Bijbelliefhebbers een betekenis hebben en die doorgaans niet door toeristen bezocht worden. Het vereiste enige aanpassingen en inspanningen van de touroperator en de Egyptische reisleiding maar dat werd dan ook gewaardeerd. Voegen we hierbij een groep broeders en zusters die met respect en zorg maar ook met heel veel plezier met elkaar omging, dan kunt u zich voorstellen dat de reis naar Egypte niet zo snel uit de herinneringen verdwenen zal zijn. Hoewel God de eer toekomt, bedank ik het NBC voor het feit dat de Bijbel als historische bron boven alles werd gesteld. Het heeft voor mij veel duidelijk gemaakt over Egypte en in het bijzonder over zowel het verleden als de toekomst van twee van haar waardevolste monumenten. De twee cassettebandjes, opgenomen op locatie, zullen ongetwijfeld snel nog eens beluisterd worden.

Wim de Goeij

Wim de Goeij, mei 1997